

## Visitaforedrag

Biskop Kari Mangrud Alvsvågs visitas til Hobøl og Tomter menighet 12.-17.03  
2024

### Innledning

Hvis det er sant at et godt førsteinntrykk er viktig, kom Hobøl og Tomter menighet heldig ut helt fra starten i denne visitasen!

Det må være komplett umulig å ikke la seg berøre og imponere når man får lov til å ankomme Hobøl kirke i et strålende vårvær der luften er fylt med fuglesang og snøen er i ferd med å si takk for seg for denne gang, og små, friske knopper titter frem på bar kvist; og der, på bakketoppen, en skinnende hvit og velholdt middelalderkirke med et spir som strekker seg mot himmelen. Et tegn på håp og et hjem for troende og tvilende i snart 900 år. Og når det vakre norske flagget vaier i toppen av flaggstangen, og minner oss om hvor privilegerte vi er i dette landet der demokrati, frihet og rett står fast, da kjennes det godt å være til. Og godt å være biskop på visitas! Takk for at dere har tatt så godt imot meg og følget mitt gjennom hele uka.

Det var ikke mindre fint å få komme til Tomter kirke senere i uken, selv om den er noen hundre år yngre. Velholdt, vakker og med et sterkt historisk vitnesbyrd.

Kirkerommene er gode og viktige steder å hente påfyll, ro og opplevelser. Men ingen, selv ikke prest og biskop, tilbringer det meste av uken innenfor kirkeveggene. Og en visitas er ikke først om fremst noe som skjer der. Kirkens oppdrag er å vitne i ord og gjerning om frihet, fremtid og håp i Jesus Kristus for alle mennesker. Derfor må den være til stede der mennesker er. Og under denne visitasen har jeg virkelig fått bruke tiden ute i lokalmiljøene der livet leves, og jeg har fått treffe så mange flotte mennesker og hatt spennende samtaler om hvordan kirken her i Hobøl og Tomter er med på å gjøre kirkens visjon om «Mer himmel på jord» til virkelighet, og hvordan vi sammen kan finne nye måter å gjøre det på.

I dette foredraget vil jeg oppsummere mine inntrykk fra dagene her, løfte frem alt det gode som gjøres, og peke på noen muligheter og utfordringer for veien videre. Til grunn for foredraget ligger også visitasinnberetningen og annet skriftlig materiell som menigheten har sendt inn på forhånd.

Som ramme for foredraget har jeg valgt å bruke Den norske kirkes nye strategiplan, som også Borg bispedømme har gjort til sin. Der finner vi tre strategiske mål som jeg bruker som overskrifter. Disse er:

*Kirken åpner rom for tro*

*Kirken er der livet leves*

*Kirken er mer for flere*

Dere finne hele strategiplanen bakerst i foredraget.

### **Kirken åpner rom for tro**

Midt iblant legoklosser, neglelakk, bordtennisbord og popcorn står en lysglobe med Kristuslyset tent. Et lite øyeblikk blir det helt stille i rommet der 30-40 barn i 10-12-års alderen akkurat har avsluttet et par timer med aktivitet, lek og mat ledet av trygge voksne. Jeg tenner et lys, og ber en bønn for barna, for lederne, og for barn som ikke er så heldige å kunne samles på denne måten. Så bryter et yrende liv løs igjen. Herlig!

Tweens-klubben på Tomter menighetshus gir barn mulighet til fellesskap og tilhørighet, og er et godt eksempel på hvordan kirken kan åpne rom for tro midt i hverdagen.

På ungdomsklubben «Rastløs» senere samme kveld opplevde jeg noe av det samme. Varme, humor, trygghet – og rom for tro.

Dette er eksempler på det vi kaller kontinuerlig barne- og ungdomsarbeid. I mange år har kirken arbeidet for også å nå en enda større bredde av hvert årskull gjennom **trosopplæringsarbeidet** og breddetiltak det inviteres til der. I dette arbeidet er vi opptatt av å telle og måle hvor stor andel av årskull og av døpte vi treffer. Det er ikke fordi mennesker skal reduseres til tall, men fordi vi ønsker å bruke ressursene mest mulig strategisk riktig, og for å finne de beste måtene å nå barn og unge på.

Det er inspirerende når vi lykkes, som med det nye Tweens-arbeidet, og selvfølgelig frustrerende når tilbud ikke treffer. Akkurat nå er det viktig å se etter årsaker til at andelen konfirmanter på kullet som skal konfirmeres i år er lavere enn tidligere. Menigheten har tradisjonelt hatt høy oppslutning om konfirmasjon. Jeg vil oppfordre til at arbeidet med å informere om

påmeldingen for konfirmantåret 2024/25 prioriteres høyt og at man kobler seg på den nasjonale SoMe-kampanjen i april /mai. Det vil og være nyttig å tenke sammen i hele prostiet om konfirmantarbeidet.

At kirken opprettholder et høyt **dåpstall** er viktig av mange årsaker. Selvsagt fordi dåpen i seg selv som et sakrament knytter den dømte til Kristus, Men også fordi den som regel berører en hel storfamilie, og fordi den gir kirken mulighet til å tilby fellesskap og aktiviteter direkte til den dømte i mange år.

Vi vet av erfaring at det er en sammenheng mellom et godt tilbud om babysang og gode dåpstall.

I Hobøl og Tomter er det babysang hvert semester med god oppslutning. Også i dette arbeidet er kommunikasjonsarbeidet viktig. Jeg vil oppfordre til en gjennomgang av hvilke ubenyttede muligheter som ligger i å informere på helsestasjoner, innbyggertorg og på nett.

Når det gjelder annet strategisk arbeid med dåp vil jeg utfordre menighetsrådet til å sette opp en sak i år der de tar for seg bispedømmets forslag til «dåpserklæring». Denne er basert på funn i prosjektet «Dåpsreisen», og handler om å ta et bruker-perspektiv på prosessen rundt beslutning om dåp. Dette innebærer blant annet å utvise fleksibilitet i hvilke tidspunkt og typer dåpsgudstjenester man tilbyr. Siden fellesrådet nå har en felles påmeldingsløsning for dåp blir det også viktig å ta noe av samtalen i fellesskap med de andre menighetene og med fellesrådet.

**Gudstjenestebesøket** i Hobøl og Tomter følger samme utvikling som bispedømmet som helhet. Veien tilbake etter pandemiårene har vært vanskelig. Sammenlignet med 2019 er det en nedgang i deltakelse på 35%. Jeg vil oppfordre menigheten til å ta en strategisk gjennomgang av tallene for 2023, for å se om det er noen tydelige tendenser til hvilke typer gudstjenester som fungerer best og hvilke som sliter med oppslutning. Alle aktører som driver med formidling og kulturopplevelser har erfart at det er vanskelig å få folk tilbake etter nedstengningene. For kirken er det viktig å finne nye samarbeidspartnere i gudstjenestearbeidet. Færre mennesker går til gudstjeneste som en helt fast rutine. De fleste stimuleres av en oppgave, en relasjon til medvirkende eller av temaer man er opptatt av. I den gode samtalen jeg fikk ha med de tre Bygdekvinnelagene i Hobøl og Tomter ble det drøftet å ta opp igjen tradisjonen med at de medvirker til Høsttakkefest. Et eksempel på mulig samarbeid som gjerne kan kombineres med et breddetiltak

i trosopplæringen. (Og i Norges største landbrukskommune, er det sannelig på sin plass med en høsttakkefest!)

Der er flott at kirken har tradisjoner for gudstjenester også på andre steder enn i kirkene. Dette vil jeg oppfordre til å fortsette med. Det er og mulig å utforske nye muligheter i samarbeid med både lag og foreninger og innenfor det økumeniske samarbeidet.

Mange steder erfarer man at det er ekstra vanskelig å komme tilbake til faste familiegudstjenester der barn har sin naturlige plass. I det strategiske arbeidet med gudstjenestene vil jeg oppfordre til å tenke hvilke muligheter det er for å åpne rom for tro gjennom mindre gudstjenestelige samlinger knyttet til hverdagsaktiviteter for familier. Mange menigheter har erfart at storfamiliemiddager med aktiviteter og enkle liturgiske avslutninger kan passe småbarnsfamilier bedre enn å komme seg til kirke en søndag formiddag. Kanskje kan det kombineres med barnegospelkorets øvelser? Her kan det være mulig å søke midler fra ulike stiftelser til mat og annet.

I alle hovedgudstjenester er det et kirkeoffer, der de som er kommet til kirke inviteres til å gi penger til et formål menighetsrådet har valgt ut. Jeg vil oppfordre det nye menighetsrådet til å se på ordningen for dette. Slik det er lagt opp i dag, ser det ut til å være vanskelig å la offeret være med og prege søndagens gudstjeneste, og kanskje er det ikke så lett å respondere på behov som oppstår underveis i året ute i verden? I dag ville det for eksempel vært naturlig at hele offeret gikk til kirkens nødhjelps fasteaksjon.

Et område der mange både får oppleve fellesskap og tro, og får et glimt av himmel på jord er gjennom **musikken**.

Det er virkelig et av kirkens kjerneområder, og har til alle tider samlet oss og styrket oss.

Jeg fikk en ordentlig vitamininnsprøytning under sangen til koret «God Tone». Det var inspirerende å se musikkgledden hos sangerne og engasjementet hos kirkemusikeren som ledet dem. Vi er heldige i kirken som har mange dyktige musikere med ulik bakgrunn og sjangerkompetanse, og når de får bruke sin kunnskap og erfaring, er det noe som tilfører tilbudene våre ekstra kvalitet og bidrar til fornyelse.

Musikken er også en svært viktig del av kirkens gravferdsordning. I nyere forskning rundt kirkelig gravferd («Forhandlinger ved graven»-MF

2023[https://mfopen.mf.no/mf-xmlui/bitstream/handle/11250/3099975/Forhandlinger ved](https://mfopen.mf.no/mf-xmlui/bitstream/handle/11250/3099975/Forhandlinger%20ved%20graven.pdf)

graven\_rapport BRINK.pdf?sequence=1) kommer det frem at kirken kan risikere å støte fra seg pårørende som er fremmede for dens tradisjonelle musikkuttrykk. Det er viktig at folkekirken ikke mister denne viktige møteplassen av den grunn, men at vi strekker oss langt i å møte familier med fleksibilitet, forståelse og klok veiledning.

I møte med **Indre Østfold mottak** fikk jeg en god orientering om situasjonen der. For tiden er det 160 plasser som er fylt opp, hvorav 80% er ukrainere. Mange av flyktningene er vant til å praktisere sin tro i hjemlandet. For de som kommer fra en kristen bakgrunn vil det kunne være et viktig tilbud at kirken åpner for dem på faste tidspunkt. Det er ikke sikkert våre ordinære gudstjenester vil være det som møter behovet best, men dette kan man best finne ut i dialog med dem det gjelder. Jeg vil oppfordre til at menigheten holder fast i de gode initiativene de tidligere har tatt, og tilpasser tilbudet det fakta at gjennomsnittlig botid for ukrainerne er omkring 2-3 måneder. Så vil jeg og minne om at beboere av andre nasjonaliteter kan bo der mye lenger, og at man her et blikk for dette. Det er kritikkverdig at nasjonale myndigheter har laget et regelverk som gjør at flyktninger som kommer til Norge ikke behandles likt, men at tilbudene graderes etter hvilken nasjon flyktningen kommer fra. Det er derfor ekstra viktig at kirken forsøker å motvirke dette gjennom å løfte alles menneskeverd.

Her vil jeg gjerne gi ros til Indre Østfold kommune, som arbeider for å utjevne disse forskjellene. Vi kan ikke ha et rasistisk system i Norge, et land som liker å smykke seg med tittelen «verdens mest likestilte land».

### **Kirken er der livet leves**

Selv om Norge ikke lenger er et enhetssamfunn har vi én arena der alle tilbringer mye tid gjennom mange år: **Skolene** har helt siden kirken var pådriver for oppstarten på 1700-tallet vært en av samfunnets viktigste institusjoner. I møtet med alle soknets tre skoler fikk jeg bekreftet inntrykket jeg får hver gang jeg besøker skoler i forbindelse med vitasjer:

- Skolen er full av dedikerte voksne som hver eneste dag gjør sitt ytterste for at barn og unge skal ha en god oppvekst.
- De aller fleste elever har det veldig godt på skolen, og trives godt
- Noe har endret seg etter pandemiårene og etter smarttelefonens inntog; flere

barn sliter med samhandling og med å tåle både skoledagens krav og med å regulere følelser på en god måte.

Jeg er imponert over hvordan skolene arbeider med dette, og rørt over engasjementet jeg ser hos lærere og skoleledere.

Hvordan kan kirken være til stede på denne viktige livsarenaen på en måte som både ivaretar skolens oppdrag, elevers rettigheter og kirkens egenart?

For det første kan kirken bidra ved å være en aktør utenom skoletiden. En klar oppfordring fra rektorene var: «Hold i gang tilbud til barn på fritiden der de får mengdetrening på å være sammen fysisk, hvor de lærer å samhandle, leke og oppleve fellesskap». Dette kan ikke skolen gjøre alene; og derfor blir kirkens tilbud innenfor trosopplæring, leirarbeid, sang, musikk og kultur veldig vesentlige bidrag også til skolen.

For det andre er det mulig å systematisere samarbeidet gjennom avtaler som hjelper til å jobbe planmessig, og som bidrar til kontinuitet selv om sentrale personer skiftes ut. En avtale om samarbeid mellom skole og kirke bør omtale tre områder:

-Gudstjenester i skoletiden: Kirken i Hobøl og Tomter har tradisjon for å tilby skolegudstjenester før jul.

-Samarbeid knyttet til å realisere kompetansemål i læreplanen: I kommunen tilbyr kirken opplegget «Fra hov til kirke» til 7.trinn som en del av «Den kulturelle skolesekken». Dette har også Hobøl og Tomter deltatt på. Jeg vil oppfordre til at man i samarbeid med skolen plukker ut et alderstrinn der kirken kan tilby et opplegg som hjelper skolen til å nå sine læringsmål. Det finnes en rekke ferdige opplegg i kirkens ressursbank det er mulig å tilpasse lokale forhold. Det er og mulig å knytte til seg samarbeidspartnere blant lag og foreninger for å få praktisk hjelp til dette. Med en kirkemusiker som er god på kor, er det nærliggende å foreslå at et samarbeidstiltak kan være knyttet til allsang og kunnskap om sang og salmetradisjonen i Norge.

-Kriser og beredskap: Kirken ønsker å være en ressurs for skolen når en dramatisk hendelse inntreffer. Kirkens ansatte har kompetanse og erfaring på sorgfeltet, og vil ved dødsfall være involvert uansett. Jeg presenterte et eksempel på en overordnet plan som jeg vil anbefale lokalkirken å legge frem for skolene i soknet som et forslag. Videre bør samarbeidet med den enkelte skole beskrives nærmere i lokale samarbeidsavtaler. Jeg håper at et resultat av denne visitasen også kan bli at den overordnede planen presenteres av prost

og kirkeverge for kommunen som helhet. Det vil være til god hjelp for de andre menighetene i kommunen også.

Jeg vil også oppfordre kirken til å følge opp det gode møtet vi fikk ha under visitasen med jevnlig møter med skoleledelsen for å evaluere samarbeidet og forsterke den felles gode innsatsen for barn og unge.

Den nye storkommunen Indre Østfold har som uttalt mål at tettstedene og lokalsentrene skal beholdes som aktive og driftige lokalmiljøer med en sterk frivillig sektor. Det er viktig at kirken blir regnet med i satsingen på **lokale møteplasser**. Kirken har en lokal forankring og representerer både røtter og kontinuitet. Jeg vil oppfordre kirken til å følge aktivt med i utviklingen av de nye lokalrådene, og ta initiativ til samarbeid rundt aktivitetene som vokser frem rundt innbyggertorgene.

Det var veldig spennende å få en omvisning på Tomter Innbyggertorg og bibliotek, og Hobøl Frivilligsentral. Her er lokalisert en rekke viktig tjenester som BUA med utlån av aktivitetsutstyr, og «Ungdom for barn». Dette kan være et sted der kirken både kan bidra med frivillighet, tilby arrangementer og tiltak, og gjøre sine tilbud synlige.

Noen ganger har vi behov for å leve livet vårt på steder der vi kan få hjelp til å mestre liv og helse. Det er til enhver tid mange av våre medborgere som bor på institusjoner eller sentre som gir nødvendig hjelp.

Jeg fikk tilbringe en hel formiddag på **Skjelfoss Psykiatriske senter** som er drevet av den diakonale Lukas-stiftelsen, og treffe mange pasienter og ansatte. Det gjør et sterkt inntrykk å få små glimt av liv som av mange og sammensatte grunner ikke har blitt sånn som ønsket. Det gjør godt å vite at det finnes steder som Skjelfoss der man kan få være over tid, og få god hjelp og behandling. Her blir menneskeverdet bekreftet og holdt høyt i en institusjon som har klare verdier, og med en ledelse som legger vekt på å leve og arbeide etter egne verdier: Respekt, tillit og mot. Det gir håp. Jeg er veldig glad for at kirken er så tydelig til stede med sitt tilbud, og bidrar både med musikk og ord på samlinger der.

I Ungdataundersøkelsene de siste årene viser det seg at mange **ungdom** er godt fornøyd med foreldrene sine, og mange av oss har vel erfart at avstanden mellom voksne og ungdom på mange måter er mindre enn for tidligere generasjoner. Likevel har ungdom behov for egne arenaer, og for frihet, noe som er sunt og riktig. For kirken blir det viktig å finne ut hvordan vi kan være til stede også der, på ungdommers egne premisser. Borg bispedømme har for

tiden en satsing på ungdomsdiakoni der kjernen er at vi ikke kan sitte og vente på at ungdommer skal oppsøke kirkens tilbud, men at vi må bevege oss ut der de allerede er. Behovet for dette fikk jeg bekreftet i møtet med politistasjonssjef og politikontakt, og kommunens SLT-koordinator og direktør for oppvekst på visitasens første dag. Det gav et innblikk i arbeidet som legges ned for at færrest mulig skal havne på utsiden av samfunnet. De aller fleste ungdommer vil aldri komme i kontakt med disse etatene. Men noen vil ha behov for hjelp. Det avgjørende er tidlig innsats, og samhandling mellom de ulike aktørene. Ressursene må finne hverandre.

Kirken kan være med på å bygge et sterkt lag rundt dem som trenger der. Det er ikke vanskelig å slutte seg til verdigrunnlaget i kommunens tverrfaglige oppvekstplan: «Jeg har tid til deg, jeg har tro på deg – sammen skaper vi muligheter»

En konkret utfordring fra politiet jeg bringer videre var oppfordringen om å være til stede på de arenaene og de dagene da mye ungdom samles til festing som iblant kan gå over styr for noen av dem. 16.mai, skoleslutt og skolestart er slike tidspunkt da voksent nærvær er med å lage et sikkerhetsnett som kan fange opp dem som trenger litt ekstra akkurat den dagen.

Det finnes et betydningsfullt sted der livet leves hvor kirken er til stede hver eneste dag.

**Kirkegårdene** er ikke ført og fremst et sted for de døde, men for de levende. Her finner vi mennesker i alle faser av sorg; her finner vi mange uttrykk for kjærlighet, og her opplever mange en ro og en tilhørighet. Derfor er det så viktig at kirkegårdene blir stelt godt med. Det var nydelig å være med kirketjeneren på en runde og få høre om hvordan man året gjennom arbeider målrettet med dette. Kirkegårdsarbeidere er ofte de av kirkens medarbeidere som følger pårørende lengst. Helt fra en grav tas ut og graves, via dagen for gravferd og til den er klargjort for stell og tilsyn. Det er av stor betydning at kirken har mannskap som setter sin ære i at det skal være godt å komme dit. Og som er et menneske som det er mulig å snakke til. Det er ikke alltid lange praten som skal til for å føle seg sett.



## Kirken er mer for flere

Finnes det måter å være kirke på som vi enda ikke har prøvd ut?

Måter som kan gjøre at flere opplever tilhørighet, færre erfarer utenforskap og nye kan kjenne seg sett og behøvd?

En visitas kan være en mulighet til å finne noen svar på dette

På **frivilligfesten** som menighetsrådet arrangerte for alle som på en eller annen måte bidrar som frivillige i kirken fikk vi høre flere historier om at frivillig arbeid og innsats gir mye både til dem som er med på å legge til rette tilbud for andre, og for dem som tar imot.

Det er også blitt tydelig for meg gjennom mange møter med engasjerte mennesker under visitasen at den viktigste utløsende årsak til at et vi blir med i noe nytt er at noen spør oss om å bli med! Og alle undersøkelser om frivillighet viser det samme: Det har størst effekt når en frivillig medarbeider spør. Det betyr ikke at vi som er ansatte i kirken skal slutte med å invitere og utfordre, men at en som selv har stor glede av et tilbud blir ekstra troverdig i det å åpne en dør for tilhørighet og meningsfull innsats. Derfor vil jeg gjerne oppfordre alle dere som er her, ikke bare råd og ansatte, til å være ambassadører for det dere selv har opplevd som fint i kirkeliv og organisasjonsliv: Del gleden med andre, og vit at det ofte er det lille som skal til for at et medmenneske får en arena som tilfører livet noe friskt og nytt.

Det var en stor glede å se det ferske menighetsrådet i aksjon med å lage fest. Rådet er ansvarlig for aktiviteten i menigheten og jeg vil oppfordre menighetsrådet til å invitere de ansatte med seg til en samling om strategi for de neste fire årene. Her kan det digitale verktøyet Kirka vår bli til stor nytte, sammen med dette foredraget og kirkas strategi.

Jeg vil også oppfordre menighetsrådet til å vurdere muligheten for å samle inn penger i en fast givertjeneste for å finansiere en mindre diakonstilling. Her kan dere kontakte Råde menighet, som er godt i gang med en slik innsamling. En liten diakonstilling vil gi dere store muligheter til å utvikle frivilligheten.

Arbeidslivet er en stor del av livet for mange av oss. Det betyr også at det er krevende når livet har gitt oss utfordringer som gjør det vanskelig å komme inn i denne delen av samfunnslivet.

På **Hobøl ASVO** fikk jeg møte mange dedikerte arbeidstagere som skrøt av både arbeidsmiljø og ledelse, og som gledet seg til hver dag på jobben. Det er ikke alltid så mye tilrettelegging som skal til for at hverdagen kan gi mestringsopplevelser på arbeidsplassen i stedet for en følelse av at det ikke er plass til meg. Jeg liker mottoet til bedriften godt; «Vi er til for andre- og hverandre», og den bevisste satsingen på gjenbruk og bærekraftige løsninger. Og deres bud nr.1 gir jeg videre til dere: «Alle mennesker har samme verdi, og krav på lik behandling ut fra sine forutsetninger og utfordringer»

Jeg vil oppfordre kirken til å gjøre seg kjent med denne delen av arbeidslivet og benytte tjenestene deres der det er mulig. Og sørge for at brukerne der, i tillegg til å bli sett i arbeidslivet, også kan oppleve seg som en selvfølgelig del av kirken. Da må vi sørge for at tilbudene våre er synlige, tilgjengelige og tilrettelagt når det er nødvendig. Noe er det også naturlig å samarbeide om i prosti og fellesrådsområdet, slik som det eksisterende arbeidet med **Inkluderende kirke**, som gjerne kan løftes enda mer frem.

Jeg har gjennom uken fått møte representanter fra flere av foreningene, lagene og organisasjonene som finnes i soknet. Både Historielaget, Bygdekjennene, Røde Kors, og de kristne organisasjonene har det til felles at de tilbyr arenaer for fellesskap og livsutfoldelse. Og alle har vel det til felles at de gjerne skulle vært enda flere! Jeg unner alle foreningene som organiserer voksne flere medlemmer og nyrekruttering, men jeg vil bruke denne anledningen til å løfte spesielt frem de som organiserer barn og unge. I følge Ungdata-undersøkelsen er det bare 50% av barn over 10 år som deltar i organisert aktivitet her i kommunen. Det er utfordring for hele samfunnet, når vi vet hvor mye det betyr at barn får trening i sosialt samvær, i demokratisk arbeid og blir sett og anerkjent av trygge voksne. Jeg vil oppfordre både kirken, bedehus og det voksne foreningslivet til å støtte opp under de som bruker fritiden på egne og andres barn. Mange av oss har fått mye gjennom et aktivt organisasjonsliv i oppveksten, og det er flott å høre, som av en barnekorleder under frivilligfesten, at det er meningsfullt å gi noe tilbake.

Norge har siden 1837 hatt **kommunen** som et grunnleggende administrativt og folkevalgt nivå. Det var prestegjeldene som var utgangspunkt for inndelingen. Nye tider krever nye måter å gjøre kommuneinndelingen på. Her vi er nå har fem kommuner blitt til en. Indre Østfold er blitt en stor kommune, som ønsker å kombinere gode fellestjenester og fordelene med stordrift, med livskraftige tettsteder og lokalsamfunn. Jeg fikk møte ordfører, kommunedirektør og store deler av hennes ledergruppe til en spennende samtale om samskaping og

muligheter for økt samarbeid. Av mange viktige temaer vi var innom har jeg lyst til å trekke frem noen, som ikke nødvendigvis bare handler om Hobøl og Tomter, men som likevel er relevante i en visitas til en del av en storkommune:

- Prosjekt «Fortene»: Kommunen har fått midler til å utvikle Høytorp og Trøgstad fort til arenaer for opplysning, opplevelser og opplæring. Jeg vil særlig trekke frem planene om et Demokratisenter for ungdom på Høytorp fort. Som medlem av regjeringens ekstremismekommisjon har jeg akkurat vært med på å levere en NOU til regjeringen som handler om hvordan vi som samfunn kan motvirke radikalisering blant annet gjennom å styrke den demokratiske motstandskraften i samfunnet. Dette senteret svarer på denne utfordringen på en ypperlig måte. Jeg ser frem til at kirken kan bidra inn i prosjektet med den viktige kompetansen på religionsdialog vi besitter, og med erfaringer på konkret dialogarbeid som drives i samarbeid med andre tros- og livssyn. At religiøse ledere går foran og viser vei i dialogarbeidet er svært viktig i et mangfoldssamfunn som vårt.

- Kirken og kommunens beredskapsplaner: Det var gledelig å få fortellinger om hvordan kommunen verdsetter kirken og kirkelige ansattes bidrag ved kriser og ulykker. Det er viktig at samarbeidet mellom kommune og kirke på dette feltet er formalisert gjennom avtaler og synlige i planene. Kommunen arbeider nå med ny beredskapsplan, og i møtet ble det spilt inn at både kirkens deltakelse i beredskapsrådet og synliggjøring av ordningen med prestenes beredskap rundt varsling av dødsfall bør inn. Det har også vist seg nyttig at kirken deltar når kommunen har beredskapsøvelser, helt fra bordøvelser (tabletop), til spilløvelser og helt opp til fullskalaøvelser.

Dette er noe jeg vil be prostens og kirkevergen følge opp videre i samarbeid med kommunen.

- Nytt campus på Mysen: Kommunen arbeider nå med å få et desentralisert tilbud om høyere utdanning på plass i samarbeid med Høgskolen i Østfold. Dette er spennende, og ville tilført kommunen mye positivt. Kirken ønsker å være til stede der studenter bor og studerer. Undersøkelser viser at mange studenter opplever utfordringer knyttet til psykisk helse, stress og livsmestring. Kirken er på mange studiesteder til stede med studentprestetjeneste i mindre stillinger som et svar på dette, og bidrar gjerne inn i planleggingen av et nytt campus for å se på hvilke muligheter som kan finnes for samarbeid.

-Vedlikehold av kirkene: Det er ingen tvil om at en av de positive effektene av kommunesammenslåingen har vært et skikkelig løft i vedlikehold av Hobøl og Tomter kirker. Ved hjelp av midler fra kommunen og dyktige folk på kirkevergens kontor har et blitt gjort en stor innsats for å sikre og bevare disse smykkene av noen kirker som i århundrer har vært Hobøl og Tomters åndelige lunger, slik historielaget leder formulerte det under omvisningen jeg fikk i og rundt Hobøl kirke.

Jeg vil rette en stor takk til kommunen for dette, og for godt samarbeid på mange felt.

## **Avslutning**

For at kirken skal nå de strategiske mål som er brukt som ramme for dette foredraget er vi helt avhengige av engasjerte medarbeidere i menighet og fellesråd, et godt samarbeid mellom dem, og godt samvirke mellom råd og ansatte.

Det var inspirerende å møte i tur og orden det forholdvis nyvalgte menighetsrådet og fellesrådet. Jeg er glad for at fellesrådet har satt av kapasitet til å ha en daglig leder for menighetsrådet som også er teamleder for de ansatte i menigheten. Jeg ser at dette er en viktig funksjon som både avlaster og støtter rådet, og som bidrar konstruktivt til samspill i staben. I den lille, men engasjerte staben i Hobøl og Tomter finner vi foruten de som alt er nevnt to som jobber med formidling på mange ulike arenaer. Det har vært flott å se og få høre sokneprest og menighetspedagog i aktivitet, med stor kjærlighet til lokalsamfunnet de bor og jobber i, og med en høy grad av tillit fra medlemmer og andre innbyggere. At soknepresten har vært med på alt hele uken, tross sykemelding grunnet røket akillessene, fortjener å bli nedtegnet i visitasforedraget. Imponerende innsatsvilje!

Til rådene som både ivaretar arbeidsgiveransvar og det strategiske ansvaret for menighetsarbeidet vil jeg si at det er viktig å ta godt vare på de medarbeiderne dere har, og staben vil jeg oppfordre til å utvikle det tverrfaglige samarbeidet ytterligere, og utnytte den ressursen det er å ha ulike egenskaper og ulike kompetanse samlet i et arbeidsfellesskap. Prostiet og fellesrådet er også viktige samhandlingsarenaer for de ansatte der det både er rom for faglig påfyll og samarbeid på tvers av menighetene.

Folkekirken er betydningsfull for samfunnet vårt og for sine medlemmer. Den rommer mange meninger og mange måter å uttrykke tro på, og iblant kan man høre at de ulike meningene truer med å splitte kirken. Jeg er glad for at Den norske kirke klarer å romme ulike holdninger og teologiske meninger, og vil bidra til at det er trygt og godt å være prest og medlem av Den norske kirke også for den med mindretallsmeninger.

Til slutt vil jeg rette en stor takk til alle som har planlagt og medvirket både i forarbeid og gjennomføringen av denne visitasen. Jeg er særlig glad for at jeg har fått mulighet til å treffe så mange aktører og besøke så mange steder utenfor det mer interne kirkelige virksomheten. Samtidig som det var godt i dag å få avslutte i kirkerommet, der vi kan hente styrke, håp og kraft til å være lys og salt i verden.

Må Gud velsigne den enkelte av dere, og alt liv og arbeid i menighet og lokalsamfunn.

Kari Mangrud Alvsvåg  
Biskop i Borg

# Mer himmel på jord

Strategiske mål for Den norske kirke i Borg  
I perioden 2022–2029 vil vi at:

1. Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv.
2. Flere opplever tilhørighet og fellesskap ved å søke dåp, konfirmasjon og delta i barne - og ungdomsaktiviteter
3. Flere deltar i og opplever gudstjenester, kirkelige handlinger og kirkelige møteplasser som inkluderende og trossyrkende fellesskap.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	 Kirken åpner rom for tro	 Kirken er der livet leves	 Kirken er mer for flere
 Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
 Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
 Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

**Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.**



**DEN NORSKE KIRKE**  
Borg bispedømme